

Закључци

СА П СЈЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА ГЛАВНОГ ЗАДРУЖНОГ
САВЕЗА ЦРНЕ ГОРЕ, ОДРЖАНЕ 14 СЕПТЕМБРА 1957 ГОДИНЕ

1) У сврху брже оријентације земљорадничких задруга на пољопривредну производњу и стварања потребних материјалних услова за њен развитак, као и стварање сацијалистичких односа на селу, задруге ће своја средства као и општедруштвена средства добијена путем кредита оријентисати на њено унапређење, у првом реду улагањем у инвестиције;

2) Пошто једном броју задруга наносе због своје нерентабилности, знатне штете извјесне непољопривредне дјелатности као што су кафане, услужне занатске и комуналне дјелатности, неодложно је приступити ликвидацији свих ових дјелатности гдје није могуће постићи рентабилност;

3) Да би се створили основни услови за рад задруга на унапређењу пољопривреде, свака задруга треба да има потребне површине земље за стварање задружне економије. Оне задруге које имају економије треба да повећају њихове површине и да од разбацаних парцела створе купопродајом или замјеном веће комплексе земљишта.

Пошто питање колониистичке земље није још ријешено крајње је вријеме да народни одбори општине приступе његовом рјешавању и да ову земљу са осталим нерасподијељеним земљиштем општедруштвеног фонда додијеле на коришћење задругама, омогућавајући истовремено продају разбацаних парцела, а за добијена средства куповину друге земље.

Економије земљорадничких задруга треба да постану узорна пољопривредна газдинства. Употребом квалитетних средстава за репродукцију (сортно сјеме, минерално ђубриво, расна грла итд.) и савременом обрадом постићи ће се високи приноси, чиме ће производња задружних економија послужити као примјер осталим произвођачима. Због тога се примјена савременог начина обраде економија поставља као обавеза свакој земљорадничкој задрузи.

4) Обзиром да је сточарство главна грана пољопривредне производње у Републици, земљорадничке задруге ће посветити нарочиту пажњу оплемењивању стоке. Због тога ће и даље оснивати припусне станице и повећавати број грла у њима, водећи притом рачуна о стварним потребама. Брига о припусним станицама не може да буде искључиво брига задруга, и да као досада оне носе сав терет њиховог издржавања, него треба да буду и брига општине. Због тога знатан дио трошкова око њиховог издржавања треба да падне на терет средстава општине, односно њиховог фонда за унапређење пољопривреде.

Припусне станице у сваком случају треба обрачунски издвојити из економија од којих је досада био знатан број у губитку због тога што су терећене расходима припусних станица. За њихово издржавање као и за извођење разних акција у пољопривреди, задруге ће формирати сопствени

фонд за унапређење пољопривреде чија би средства уз средства истовјетног фонда општина била довољна за ову сврху.

Посебну пажњу задруге ће посветити меринизацији оваца. Поред меринизације задружних стада, задруге ће се побринути да буде обухваћен и већи број стада индивидуалних пољопривредних произвођача.

5) Због важности ситних грана у сточарству као што су живинарство и пчеларство, што су земљорадничке задруге запоставиле, и поред повољних услова за њихов развој, Пленум препоручује задругама да овим гранама посвете пуну пажњу.

Због сталног проблема сточне хране Пленум поставља као посебан важан задатак задругама да приступе мелiorацији пашњака како би постизањем већих приноса на задружним пашњацима ово послужило као примјер осталим власницима за примјену ових мјера.

6) Продуктивност и рентабилност пољопривредне производње задруга зависи, поред осталог, од организације рада производње и система награђивања. Данашњи начин награђивања на већем броју економија не даје потстрека за већу продуктивност, јер награда није везана за ефекат рада. Због тога Пленум ставља у обавезу задругама да награђивање вежу за постигнуте резултате у производњи. Пленум посебно наглашава потребу да се задруге растерете прекобројног особља у свим његовим дјелатностима, чиме се неће умањити производња, а задруге ће бити поштеђене непотребних издатака.

7) Земљорадничке задруге подносе врло мало захтјева за одобрење инвестиционих кредита и ако су потребе у њима врло велике, због тога што немају израђене инвестиционе програме. Међутим, запажено је да и оне задруге које имају већ одобрене такве програме не подносе захтјеве за кредит. Ово добрим дијелом због тога што задруге немају довољно средстава са којима би учествовале у инвестирању, а општине и срез нијесу

у стању да им обезбиједи ни средства за партиципацију ни за гаранцију. Земљорадничке задруге ће на бази перспективног програма свог развика приступити изради инвестиционих програма, а општине ће се побринути да у недостатку задружних средстава обезбиједи учествовање у инвестирању својим средствима.

8) Питању сарадње у производњи између пољопривредних произвођача и задруга — кооперацији, досада није поклањана довољна пажња. Задруге ће смјелије прићи успостављању овакве сарадње у свим гранама пољопривредне производње, користећи оне облике рада који одговарају датим условима. Нарочито користити период јесење сјетве као и претсјетвени период крајем зиме за стварање кооперације у ратарској производњи.

9) Задруге треба да за кооперацију изврше низ припрема: да обезбиједи довољно средстава за репродукцију и у границама могућности механизацију за обраду. У погледу обезбјеђења средстава за репродукцију (сјеме, ђубриво и слично), треба користити могућности кредитирања индивидуалних произвођача, уз одобравање кредита намијењених производњи, везати га за испуњење одређених обавеза у производњи и испоруку пољопривредних производа.

Механизација је битан елемент за кооперацију задруга са индивидуалним произвођачима те због тога треба да су довољно опремљене да би могле пружити свестрану услугу пољопривредним произвођачима у обради земље. Поред трактора и других тежих пољопривредних машина, треба набавити лаке машине: једноосовинске тракторе са прикључним машинама, моторне пумпе мањег капацитета и др., што се може користити и на малим парцелама.

10) Конкретније приступити решавању проблема кадрова у задругама. За постојећи кадар одржавати курсеве и семинаре, у коју ће сврху Главни задружни савез, у заједници са осталим савезима израдити план и програм њиховог одржавања. Препоручити задруга-

ма да стипендирају потребан број стручног кадра који би по завршној школи дошао на рад у задругама. Исто тако, задруге ће се потрудити, у заједници са основним савезима, да ојачају свој кадар замјеном стручним кадром народних одбора срезова, када ови буду расформирани.

11) Задруге ће приступити изради програма перспективног развитака и привредних планова за 1958 годину, не чекајући на израду програма општина. Главни задружни савез оспособиће претходно кроз семинар кадар за израду ових планова.

У извршењу свих ових задатака задругама треба да пруже највећу помоћ задружни пословни савези и рески — основни савези, што би био њихов главни задатак.

12) Увиђајући важност постојања републичких пословних савеза и републичког савеза задружних штедионица. Пленум ставља у задатак Претседништву Савеза да изврши припреме за њихово оснивање.

13) Пошто се у пракси показало да је обимност територија знатног броја задруга у Републици озбиљна сметња сарадњи и учвршћењу њихових веза са задругарима, а поготову ако се ради о унапређењу производње кроз разне облике кооперације, треба прићи организовању мањих задруга подјелом већих, уз претходно обезбјеђење услова за рад (кадар, средства, смјештај итд.). Ово нарочито учинити у оним случајевима гдје на територији једне општине постоји једна или двије задруге.

14) Пленум препоручује задругама да сазову ванредне скупштине на којима ће се, поред разматрања овогодишњег рада извршити потребне измјене у органима управљања бирајућу у њих пољопривредне произвођаче. Управни одбори треба да изађу на скупштине и са предлозима програма рада за идућу годину, што ће омогућити да се давањем и усвајањем конструктивних предлога и примједба задругара донесе реалан привредни план и акциони програм за идућу годину.

Закључци

СА САВЈЕТОВАЊА СЕКЦИЈЕ ЗА СТОЧАРСТВО И СЕКЦИЈЕ ЗА ПОРОДИЉСТВО, ВЈЕШТАЧКО ОСЈЕМЕЊАВАЊЕ И СТЕРИЛИТЕТ САВЕЗА ДРУШТАВА ВЕТЕРИНАРА ФНРЈ, ОДРЖАНОГ
ОД 20 ДО 22 СЕПТЕМБРА 1957 ГОДИНЕ У СУВОТИЦИ

I

Реферати и дискусија на Саветовању подржали су напоре и мере које се врше у циљу унапређења производње млека у нашој земљи после изласка Резолуције Савезне Народне Скупштине и дали свој допринос конкретној разради мера у циљу подизања производње млека, првенствено кроз развој говедарства.

У протеклој пракси узгоја говеда, гдје је ситно сељачко газдинство са својим застарелим начином рада и ниском производњом давало обележје производним снагама наше пољопривреде, производња млека није могла да задовољи по-

требе социјалистичке изградње и подизања стандарда наших радних људи. Због тога је знатније повећање производње млека на бази ранијих производних односа недогуће остварити. Такав циљ постићићемо преко наших социјалистичких газдинстава и земљорадничких задруга које претстављају најподеснији облик кооперације и остваривања модернизације производње и јачања социјалистичких односа на селу.

Ниски просек од 109 литара млека по становнику претставља полазну тачку наших напора да производњу млека по становнику морамо радикално повисити, раде-

ли на бржи, модернији начин, концентришући снаге и улагања на развој говедарства.

Повећати производњу у говедарству за 50% у предвиђеном периоду, како је то поставила Резолуција Савезне Народне Скупштине, је сложен, револуционаран, али и остварљив задатак који захтева општи напор свих фактора и сарадњу служби које делују у овој грани пољопривреде.

На овом Саветовању о проблему повећања производње млека присутни ветеринари и овој приликом су манифестовали своју спремност да преузму део задатака који су они у стању да изврше и да буду поборници у стварању нових производних односа и модернизацији сточне производње код нас.

Саветовање је указало да на унапређење говедарства као и целокупног сточарства имају велики утицај низ економских фактора. Ветеринарска служба, међутим, не стаје пред овим економским проблемима, већ настоји да истовремено са њиховим решавањем допринесе са своје стране што бољем коришћењу средстава, која друштвена заједница одваја за унапређење пољопривреде и да спровођењем одређених здравствених и зоотехничких мера учини сточарску производњу што рентабилнијом, а друштвену својину на селу што јачом.

II

У циљу унапређења говедарства Саветовање сматра да је потребно у садашњој фази бацити тежиште на социјалистичка газдинства и на њима радикално повећати број говеда и њихов квалитет, не занемарујући питање производње меса.

Потреба унапређења говедарства, а посебно добијањем великог броја потомака од једног бика путем вештачког осемењавања захтева примену савремене селекције са контролом млечности и већим бројем уматичених грла.

У циљу испитивања, и гаранције да ће приплодна грла пренети своје добре особине на потомство, треба прићи најефикаснијој оцени приплодне вредности грла преко

добијеног потомства. На тај начин би обезбедили бикове доброг млечног индекса и ваљане конституције за подручја са квалитетнијим говедарством, а самим тим и производњу квалитетнијих бикова за друга подручја, ослобађајући се добрим делом увоза бикова из иностранства.

Како се 50% добијеног подмлатка путем вештачког осемењавања приводи клању као телад, а од тога велики број добрих приплодних особина, потребно је завести евиденцију и контролу уз обезбеђење правилног гајења са стимулирањем гајења телади од стране задружних организација, односно смањењем прекомерног клања под млатка.

Наша говедарска и пасминска политика треба да настави искористити у првом реду узгојне потенцијале унутар постојећег домаћег фонда и на њима изградити одговарајуће модерне узгоје говеда који ће се одликовати економски довољно високом, а биолошки уравнотеженом млечношћу. Досадашња искуства са импортом говеда нису задовољавајућа јер су увожена грла са лошим наследним својствима, а импортом су унесене и неке болести. Због тога треба поопштрити контролу увоза.

Саветовање констатује да је вештачко осемењавање савремена и ефикасна мера за брзо побољшање расног састава нашег говедарства и ликвидирање стерилитета. Резултати који су постигнути у темпу спровођења вештачког осемењавања код нас задовољавајући су, у односу на услове под којима је ветеринарска служба радила на том послу. Међутим, потребе унапређења нашег говедарства према Резолуцији Савезне Народне Скупштине захтевају далеко ширу и бржу примену вештачког осемењавања.

За масовнију примену вештачког осемењавања потребно је следеће:

а) Даље радити на оспособљавању постојећих и изградњи нових ветеринарских станица и пунктова за вештачко осемењавање са одговарајућом опремом и превозним средствима, зашта је потребно предвидети у друштвеним плано-

вима потребна инвестициона финансијска средства.

б) Појачано наставити са одржавањем већег броја курсева са одређеним програмом при ветеринарским факултетима, институцима и центрима за осposбљавање ветеринара и ветеринарских техничара за рад на вештачком осемењивању.

ц) За даље проширење и увођење вештачког осемењивања треба обезбедити средства која би се добила на бази кооперације земљорадничких задруга и произвођача или ангажовањем средстава републичких, среских и задружних фондова, као и буџетских дотација.

д) Најстрожије проводити лиценцирање бикова и кастрацију нелиценцираних бикова.

е) Припусне станице задржати само у оним рејонима где засада нема услова за примену вештачког осемењавања кржава, а у рејонима где је већ уведено осемењавање и где постоје услови за осемењавање свих плоткиња посебним одлукама НО-а забранити употребу бикова приватних власника за јавни припуст, оснивање нових припусних станица, а приби укидању постојећих.

ф) Стимулативно награђивање ветеринара како по обиму тако по резултатима рада односно постигнутог процента оплодње. Ветеринарске станице допуном својих правила одобреним од НО-а треба да реше награђивање давањем максималног процента за ову врсту посла.

С обзиром на велику важност вештачког осемењавања, а у циљу координације рада између задружних организација, управних органа, народних одбора и стручних служби по овом питању и давања општих смерница о обиму планирања и правца акција потребно је формирати савезне, републичке и среске комисије за вештачко осемењавање.

III

У циљу повећања производње млека треба усмерити настојања у правцу повећања производње, како по грлу тако по крмном хектару

и нарочито по хектару обрадиве површине.

У подизању производње млека значајан је фактор сталност откупа млека за који садашње организације нису заинтересоване с обзиром на ниску добит и осетљивост млека као робе. Зато би требало у оквиру задружних савеза формирати посебну организацију која би се бавила откупом, прерадом и продајом млека и млечних производа.

С обзиром на развој млекарства било би потребно приступити изградњи млекарских погона у мањим местима, на већим пољопривредним имањима и другим производним центрима. Трeбало би приступити планској изградњи прерађених млекара за овчије млеко.

У циљу даљег подизања квалитета млека и млечних производа, потребно је поштрити хигијенске мере код добијања, прераде и дистрибуције млека.

IV

Нагли квантитативни и квалитативни скок у опсегу говедарске производње, интензитет и начин експлоатације млечних кржава претстављају патолозију услед појачане појаве бруцелозе, туберкулозе, болести вимена, стерилитета, болести метаболизма конституционалних обољења, болести подмлатка, паразитских болести и др. које би могле отежати у одређеној мери очекивани развој говедарства.

Применом савремених метода ветеринарске профилаксе и терапије и њиховом апликацијом у сам производни процес, ветеринарска служба треба да отклони ове појаве везане за интензификацију говедарске производње.

Бруцелоза је нарочито озбиљан проблем па њеној ликвидацији треба посветити посебну пажњу и настојати да се донесу прописи о сузбијању и искорењивању ове болести.

Одговарајућа исхрана је кључно питање при повећању фонда говеда. Осигурање квантитативне и квалитативне крмне базе с обзиром на економичну производњу

млека мора се заснивати првенствено на квалитетној волуминозној крми, и повећању употребе силарне хране. Усто је потребно обратити још већу пажњу опскрби минералијама у циљу заштите млечних говеда од различитих обољења.

V

Споменуте зоотехничке и здравствене мере за унапређење говедарства индивидуалних произвођача треба спроводити преко задружних организација као носиоца унапређења пољопривредне производње на селу. Стога ветеринарске станице треба своју дјелатност из овог подручја да још више повежу са задругама.

VI

С обзиром да је досадашња пракса показала користи од заједничког деловања Секције за сто-

чарство и Секције за породилство, стерилитет и вештачко осемењавање, обе секције спајају се у једну у циљу успјешнијег рада и целовитијег обухватања сточарске производње.

VII

Републичке стручне секције разрадиће ове закључке и прилагодиће их приликама својих република.

VIII

С обзиром на важност акције меринизације оваца, предлаже се да се у оквиру Савеза пољопривредно-шумарских комора одржи саветовање по питању анализе постигнутих резултата, даљег плана рада и разматрања осталих проблема у вези меринизације оваца у нашој земљи.